

نقش مشاورتی حسابداران

مترجم: زهرا دیانقی دیلمی

کارشان تنها بررسی ساده ارقام و اعداد تهیه شده توسط کارکنان حسابداری شرکت بوده است. اما ارزش واقعی حسابرس برای شرکت، بیشتر از جستجوی اشتباهی است که بوسیله کارمندان رخ می دهد. هدایت حسابرسی سالانه، تنها یکی از انواع خدمات مورد ارائه حسابداران رسمی می باشد. با گذشت زمان، هدف اصلی حسابداران رسمی به ارائه مشاوره مبدل شده است. امروزه نقش حسابداران رسمی به عنوان مشاور واحد تجاری برای ادامه بقای شرکت، در صنایع دارای پیچیدگیهای فراوان و تغییرات سریع، بسیار حیاتی است.

■ امروزه نقش
حسابداران رسمی به
عنوان مشاور واحد
تجاری برای ادامه
بقای شرکت، در
صنایع دارای
پیچیدگیهای فراوان و
تغییرات سریع، بسیار
حیاتی است.

چنین مرسوم بوده است که نقش اصلی حسابداران رسمی، هدایت حسابرسی سالانه شرکتها باشد، زیرا مدیران به خاطر مسئولیت و نیازی که به جلب اعتماد مالکان شرکت دارند و نیز بخاطر انجام الزامات قانونی، انجام حسابرسی را به منظور اطمینان بخشی از دقیق بودن و یکپارچگی صورتهای مالی ضروری می دانند. حسابرسان باید شناخت کلی از فعالیت واحد مورد رسیدگی داشته باشند. این شناخت کلی شامل آشنایی با نوع فعالیت واحد تجاری، نوع کالا و خدمات، ساختار سرمایه ای، اشخاص وابسته و روشهای جبرانی (تعیین حقوق و مزایا) است. ◀

حسابرسان را افرادی می شناسند که هر سال، صورتهای مالی، دفاتر حسابداری و مدارک سالانه شرکتها را بررسی می کنند تا نظر خود را درباره مطلوبیت ارایه صورتهای مالی، بیان نمایند. با این همه زمانی که شرکتها وارد دنیای مالی پیچیده می شوند و به دنبال فرصتهای متنوع ساختن فعالیتهای خود هستند، حسابداران رسمی منبع ارزشمندی تلقی می شوند که می توانند به محض نیاز شرکت، به آن مشاوره داده و مدیران را در اخذ تصمیمات بهینه یاری کنند. حسابرسان، یکبار در سال ظاهر می شوند و برای خود فهرستی طویل از مواردی دارند (اعم از گزارشهای مالی، دفاتر کل و روزنامه، فاکتورها، ساعات کار، سفارشهای کاری و سایر اسناد و مدارک دیگر) که باید بررسی شوند. آنان به واحد مورد رسیدگی می آیند و ساعتهای طولانی را به مرور و تجزیه و تحلیل اسناد و مدارک و اطلاعات موجود می پردازند. بالاخره، بعد از چند روز و یا به عبارت بهتر، بعد از پرسیدن هزاران سوال، می روند. زمانی که آنها در حال ترک شرکت هستند، کارکنان حسابداری شرکت نفس راحتی می کشند که از یک حسابرسی سالانه، جان سالم به در برده اند!

حسابرسان مستقل، برای مدت زمان طولانی به عنوان افرادی تصور می شدند که

■ حسابرس در خلال

حسابرسی از طریق انجام

بررسی محیط کنترلی،

سیستمهای حسابداری،

فنون و روشهای کنترل

داخلی، اسناد و مدارک

حسابداری و مطالعات و

دیگر اسناد مالی و قانونی، با

شرکت آشنایی بیشتری

پیدا می کند.

همچنین باید موضوعات تاثیرگذار بر صنعت واحد مورد رسیدگی (مانند شرایط اقتصادی، ضوابط دولتی و تغییرات در فناوری) نیز مورد توجه قرار گیرد. در حسابرسی، داشتن معلومات مذکور به حسابرسان در موارد زیر کمک می کند:

- ۱- مشخص کردن حوزه هایی که نیازمند بررسی ویژه است،

- ۲- ارزیابی شرایط تهیه، پردازش، و بررسی داده های حسابرسی در واحد مورد رسیدگی
- ۳- ارزیابی معقول بودن برآوردهای انجام شده در خصوص ارزشگذاری موجودیها، محاسبه استهلاک و ذخیره مطالبات مشکوک الوصول،

- ۴- ارزیابی منطقی و معقول بودن ادعاهای مدیریت،

- ۵- قضاوت درباره اقتضای اهم رویه های حسابداری و کفایت موارد افشا

کسب شناخت از واحد تجاری عموماً از طریق حسابرسیهای قبلی واحد مورد رسیدگی یا شرکتهای مشابه و یا از کارکنان واحد تجاری حاصل می شود. منابع دیگر عبارت است از راهنماهای حسابرسی و حسابداری جوامع حرفه ای، نشریات صنعت، صورتهای مالی دیگر شرکتهای موجود در آن صنعت، کتابهای درسی، روزنامه ها، هفته نامه ها، ماهنامه ها یا سالنامه ها، و دانش شخصی افراد درباره آن صنعت خاص. حسابرس در خلال حسابرسی از طریق انجام بررسی محیط کنترلی، سیستمهای حسابداری، فنون و روشهای کنترل داخلی، اسناد و مدارک حسابداری و مطالعات و دیگر اسناد مالی و قانونی، با شرکت آشنایی بیشتری پیدا می کند. همچنین حسابرس، رابطه بین اطلاعات مالی مندرج در صورتهای مالی و نیز رابطه بین اطلاعات مالی مندرج در صورتهای مالی و اطلاعات غیر مالی را مورد بررسی قرار می دهد. در پایان حسابرسی (به عنوان نتیجه)، حسابرس اظهار نظری عینی و بیطرفانه درباره صورتهای مالی شرکت ارائه می کند. در کنار وظیفه اصلی

شهادت دهی، حسابرس محصولی فرعی با عنوان نامه مدیریت نیز تهیه می کند که در آن به مدیریت پیشنهادهایی برای بهبود سیستم حسابداری و کنترل داخلی ارائه می کند. پروانه حسابداری رسمی، مدرکی ارزشمند است که مبین دانش تخصصی و حرفه ای حسابرس می باشد و نشان می دهد که فرد دارنده آن واجد صلاحیت لازم برای ارائه مشاوره به واحد مورد رسیدگی (حتی در مواردی خارج از موضوعات مورد رسیدگی) می باشد. به دفعات مشاهده شده است که کارکنان حسابداری، فاقد این میزان تخصص و مهارت (در حد حسابداران رسمی) هستند. از سوی دیگر، اگر شرکت بخواهد از حسابداران رسمی در ترکیب کارکنان خود

بهره ببرد، قضاوت آنها نمی تواند با رعایت بی طرفی شکل بگیرد. بنابراین مدیران برای کارآمد بودن در محیط رقابتی کنونی ناچارند از خدمات مشاوره مدیریت حسابداران رسمی بهره ببرند.

تعداد زیادی از موسسات حسابرسی، خدماتی غیر از حسابرسی به شرکتها ارائه می کنند تا عملکرد آنها را ارتقا بخشند. این خدمات بیشتر در زمینه امور مالی و حسابداری، حسابرسی داخلی، پردازش حقوق و حسابهای پرداختی، موضوعات مالیاتی، خرید، ثبت سفارش و منابع انسانی می باشند. برای مثال تعداد بسیاری از شرکتهای خدمات شهری (آب، برق، تلفن) متوجه شده اند که انجام این وظایف توسط

را برای همکاری میان آنها و حسابرسان مستقل فراهم ساخته است، به نحوی که حسابرسان مستقل به عنوان مشاوران با ارزشی برای بقای این شرکتها به شمار می روند.

- برنامه ریزی مالیات نیز از مسائلی است که صاحبکاران در آن زمینه به کمک حسابرسان احساس نیاز می کنند. هنگامی که شرکتها به ویژه شرکتهای خدمات شهری نوع دیگری از انرژی، محصول یا خدمات را تولید می کنند، برای حداکثر کردن سود و نیز به حداقل رساندن حوادث غیرمنتظره نیاز به برنامه ریزی مالیاتی دارند. برای مثال شرکت میدوست انرژی (Midwest Energy of hays) با کمک یک متخصص ارزیابی اموال از موسسه حسابرسی خود یعنی موسسه

■ شدت رقابتی شدن محیط فعالیت شرکتهای

خدمات شهری، فرصتهای جدیدی را برای

همکاری میان آنها و حسابرسان مستقل فراهم

ساخته است، به نحوی که حسابرسان مستقل به

عنوان مشاوران با ارزشی برای بقای این شرکتها

به شمار می روند.

یک گروه متخصص خارج از شرکت، باعث کاهش هزینه ها و افزایش بهره وری شده و به کارکنان شرکت این امکان را می دهد که تمرکز خود را معطوف به امور کلیدی درآمدزا کنند تا افزایش سودآوری و ارتقای توان رقابتی میسر شود. از دیگر مزایای استفاده از متخصصان برون سازمانی، دستیابی به آخرین فناوریها و موفقیت بیشتر در انجام وظایف غیرکلیدی است. موسسات حسابرسی همانند سایر ارائه دهندگان خدمات، موقعیت خوبی در بازارهای رقابتی پیدا کرده اند و با جدیت تلاش می کنند تا نیازهای موجود را مرتفع سازند. شدت رقابتی شدن محیط فعالیت شرکتهای خدمات شهری، فرصتهای جدیدی

پیت مارک ویک (Peatmarwick) توانست مالیات اموالش را بیش از ۲۵ درصد در سه سال گذشته کاهش دهد.

مدیر عامل شرکت میدوست می گوید: ما به حسابرسان خود به عنوان فردی که خدمتی فراتر از حسابرسی ارائه می دهند، نگاه می کنیم. آنان با تخصصی که دارند و نیز از طریق اعتباربخشی به تصمیمات مدیریت، بر ارزش این تصمیمات می افزایند. مدیر بخش پشتیبانی شرکت استیل واسیکا (waseca-Steele) می گوید شرکتش به هنگام مواجهه با مشکلات بزرگ و پیچیده به کارشناسان موسسه حسابرسی اش متوسل می شود. او همچنین می گوید: "حسابداران رسمی به ما کمک کردند تا هزینه محموله های بزرگ کالا و خدماتمان را ارزیابی کنیم و ببینیم آیا

نرخهای مناسبی برای آنها در نظر گرفته ایم که شایسته محیط رقابتی باشند. هم اکنون ما این تجزیه و تحلیل هزینه، درآمد خود را در هر سال افزایش می دهیم.

شرکتهای خواهان مقررات زدایی می توانند در زمینه های مختلف نظیر رتبه بندی اوراق بهادار، مدیریت پورتفوی بدهیها، تجزیه و تحلیل استهلاک و عمر مفید داراییها، مدیریت حسابداری و هزینه یابی بر مبنای فعالیت (هزینه یابی فعالیت محور)، مطالعات امکان سنجی، بودجه بندی سرمایه ای، بررسی امکانات کاهش هزینه و برنامه ریزی راهبردی از کمکها و خدمات مشاوره ای حسابداران رسمی بهره مند شوند. موسسات حسابرسی می توانند با ارائه برنامه ای مستمر، کارکنان شرکتهای را برای موضوعات دنیای فردا آماده کنند. آنها مهارتها و تواناییهای کارکنان را ارزیابی می کنند و در صورت مشاهده نیاز، توصیه هایی برای آموزش بیشتر یا کسب تجربه جدید در زمینه های مرتبط با کارشان ارائه می دهند.

حسابداران رسمی می توانند انواع آموزش در محل (کار یا خانه) را نیز ارائه دهند. حتی شرکتهای برای موفقیت بیشتر در جذب کارکنان شایسته تر، ترجیح می دهند که از حسابرسان مستقل در جلسات مصاحبه با افراد جویای کار در زمینه حسابداری، مالی و سیستمهای اطلاعاتی کمک بگیرند. حسابداران رسمی در ارائه خدمات مشاوره مدیریت نیز همانند انجام یک کار حسابرسی باید از استانداردهای حرفه ای پیروی کند تا خدمتی شایسته و در خور ارائه دهند، مراقبت های حرفه ای لازم را اعمال کنند، اطلاعات مربوط و کافی را جمع آوری نمایند تا مبنایی معقول برای نتایج و توصیه هایی که ارائه می دهند، داشته باشند و در عین حال استقلال خود را نیز حفظ نمایند. اما چطور یک شرکت می تواند یک حسابدار رسمی مناسب برای برآورده ساختن نیازهای در حال تغییر خود پیدا کند؟

مدیران شرکتهای می توانند مطالب مرتبط را با حسابدار رسمی خود در میان بگذارند و اجازه دهند که حسابدار رسمی از افکار آنان مطلع شود. آنان باید از حسابدار رسمی بپرسند که چه خدمتی می تواند به آنان ارائه دهد تا موقعیت رقابتی آنها در بهترین وضع حفظ شود. سالهای زیادی است که حسابداران رسمی، مشاوران خوبی هم به عنوان حسابرس شرکت و هم خارج از آن، برای شرکتهای بودند. آنها با شناخت خوبی که از شرکتهای و صنعت مربوطه دارند منبع با ارزشی تلقی می شوند. مدیران شرکتهای باید توجه داشته باشند که در یک محیط رقابتی، برنده کسی است که از بهترین منابع خود عاقلانه استفاده کند.

■ حسابداران رسمی در ارائه خدمات مشاوره مدیریت نیز همانند انجام یک کار حسابرسی باید از استانداردهای حرفه ای پیروی کند تا خدمتی شایسته و در خور ارائه دهند، مراقبت های حرفه ای لازم را اعمال کنند.